

PROJE TESLİM ŞARTNAMESİ

Proje teslimleri aşağıda belirtilen şekilde yapılacaktır.

- Video formatı: XD CAM HD 4:2:2 50 Mbps (mxf op1a) biçiminde olacaktır.
- Görüntü oranı: 16/9
- Görüntü Tanımlama: Pal, 1920 x 1080 50i
- Görüntü kare hızı: 25000 Fps
- Ses formatı: PCM
- Ses Tanımlama: 24 bit 48 Khz
- Ses bit rate: 1152 Kbps
- Ses kanal düzenlemesi:
 - Kanal stereo full mix (L)
 - Kanal stereo Full mix (R)
 - Kanal stereo full mix (L)
 - Kanal stereo full mix (R)
 - Kanal stereo full mix+ sesli betimleme (L)
 - Kanal stereo full mix+ sesli betimleme (R)

Sesli Betimleme

Anlatım Üslubu, Kullanılan Kelimeler

Betimleme dili edebi bir dil olmak zorunda değildir. Burada önemli olan anlatılan olayın en yalın ve en kısa cümlelerle aktarılabilmesidir. Yazar her bir saniye için iki kelimedenden fazlasını yazamayacağını unutmamalıdır.

Betimleme yazarı devrik cümlelerden sakınmalı, öğeleri yerli yerinde

kullanmalıdır. Kullanılan kelimeler ve dil ise izlenen materyalin diliyle uyumlu

olmalıdır.

Yazımda Öz Türkçe kelimeler seçilmeli, yabancı kelimelerden ve izleyici kitlesinin anlamakta zorlanacağı terimlerden uzak durulmalıdır. Yazım ve okuma dilince İstanbul Türkçesi tercih edilmelidir.

Burada, Türkçe'ye çok yerleşmiş yabancı kelimelerin kullanımında istisnalar olabilir.

Anlatımda kullanılan kelimeler ve filmin diliyle de tutarlılıktır sağlanmalıdır.

Yazar, özellikle yabancı filmlerde çeviri hatası nedeniyle gerçekten görsele ters bir adlandırma fark ettiyse bu durumu metninde betimleme yaparak telafi edebilir ama gene de filmdeki adlandırmanın dışında bir kelime kullanmaz.

Betimleme metin yazarı yazdığı materyalin içeriğiyle tutarlı bir metin oluştururken anakronizmden uzak durmalıdır.

Metin yazarı, benzetme yaparak anlatımını zenginleştirmelidir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, benzetilen şeyin tanınırlığının olmasıdır. Benzetme yaparken ikinci bir bilinmeyen yaratmaktan kaçınılmalıdır.

Betimleme metin yazarı, kendince sansür uygulamaz, görseli olduğu gibi aktarır.

Hareketlerin ve Beden Dilinin Anlatımı

Beden dili anlatılırken özellikle doğuştan görme engeli bulunan kişiler tarafından bu hareketlerin anlamlarının bilinmeme olasılığı göz önünde bulundurulmalıdır. O nedenle hareketle birlikte anlamına da betimlemede yer verilmesi önemlidir.

Eğer yeterli zaman yoksa hareketi anlatmak yerine yalnızca anlamı verilebilir.

Ekran Öğelerinin Betimlenmesi

Logolar; Materyalin giriş ve son jeneriğinde yer alan logolar, zaman elverdiği ölçüde betimlenmelidir.

Şarkı Sözleri; Türkçe şarkı sözleri, materyalin içindeki herhangi bir konuşmadan farklı kabul edilmez. Yani Türkçe şarkı sözlerinin olduğu kısımlarda betimleme yapılmaz. Sadece çok önemli, o anda anlatılması gereken bir detay varsa, kısaca çok hızlı bir şekilde betimlenir. Yabancı şarkılarda, çok baskın bir mesajı yoksa, bu kural uygulanmaz, betimleme yapılır.

Ekran Beliren Farklı Dilden Çeviriler

Materyalde farklı dildeki konuşmalar ya da tabela, gazete haberi vb. çeviriler ekrana yansıyor, subtitle dosyası ya da burn subtitle dosyasında yer alıyorsa, bunlar da betimleme metnine yedirilir. Bu çeviriler, betimleme metnini seslendiren kişi tarafından ya da başka bir ses tarafından okunur.

Jenerik Yazımı

Materyalin Başında Yer Alan Jenerik: Projedeki jeneriğin görüntü akışında her hangi bir değişikliğe gidilmeyecektir. Tamamına betimleme yapılacaktır.

Materyalin son tarafında yer alan jenerik: Eğer altta betimleme gerektiren görseller varsa, onlar mutlaka betimlendikten sonra jeneriğe geçilir. Jeneriğin ekranda görüldüğü anda okunması gibi bir kural yoktur

Son Jenerik: son jenerik iki bölümden oluşsa dahi tamamına betimleme yapılacaktır.

Seslendirme

Betimleme metnini seslendiren kişi, her şeyden önce seslendirmesinin filmin önüne geçmemesine dikkat etmelidir. Seslendirmenden beklenen bir oyuncu gibi rol yapması değil, elindeki metni doğru ve akıcı şekilde izleyiciye aktarmasıdır. Bu noktada diksiyon kullanımı ve vurgular önemlidir. Bununla birlikte seslendirmen, metnin türüne göre izleyiciyi filmin içine sokacak bir seslendirme yapmalıdır. Yani, seslendirme tonu ne bir resmi gazete metni gibi nötr ne de aşırı tiatral olmalıdır.

Seslendirmen okumasını metin yazarının belirttiği time code aralıklarına sığacak şekilde yapmalıdır.

Ses kayıtlarının arkada herhangi bir dip gürültünün ve çevre sesinin olmadığı, yankısız bir ortamda alınması gerekmektedir.

Seslendirmen, mikrofonla arasındaki mesafeyi iyi ayarlamalı, nefes patlamaları olmayacak ancak mikrofondan da uzak durmayacak bir orta sağlamalıdır.

Ses Dengesi

Montajdaki en önemli husus, doğru ses dengesinin sağlanmasıdır. Bu ses dengesi, olağan film akışında film sesiyle betimleme sesinin aynı yükseklikte olmasını gerektir. Ancak film sesinin aşırı yükseldiği aksiyon sahnelerinde montajcı, efektleri öldürmeyecek şekilde film sesini bir nebze kısarak betimleme sesinin duyulmasını sağlamalıdır. Burada genellikle betimleme sesi sabit tutularak film sesiyle oynanmalıdır.

Çeşitli uluslararası betimlemelerde örnekleri görünen betimleme esnasında film sesinin betimleme sesinden çok daha az duyulacak şekilde kısılması yöntemi, kesinlikle tercih edilmemelidir. Çünkü bu yöntem tıpkı geniş zaman kullanımı örneğinde olduğu gibi izleyiciyi filmden uzaklaştırıp ana yabancılaştırmaktadır.

Metin seslerinin ve filmdeki konuşma seslerinin üst üste gelmemesine dikkat eder.

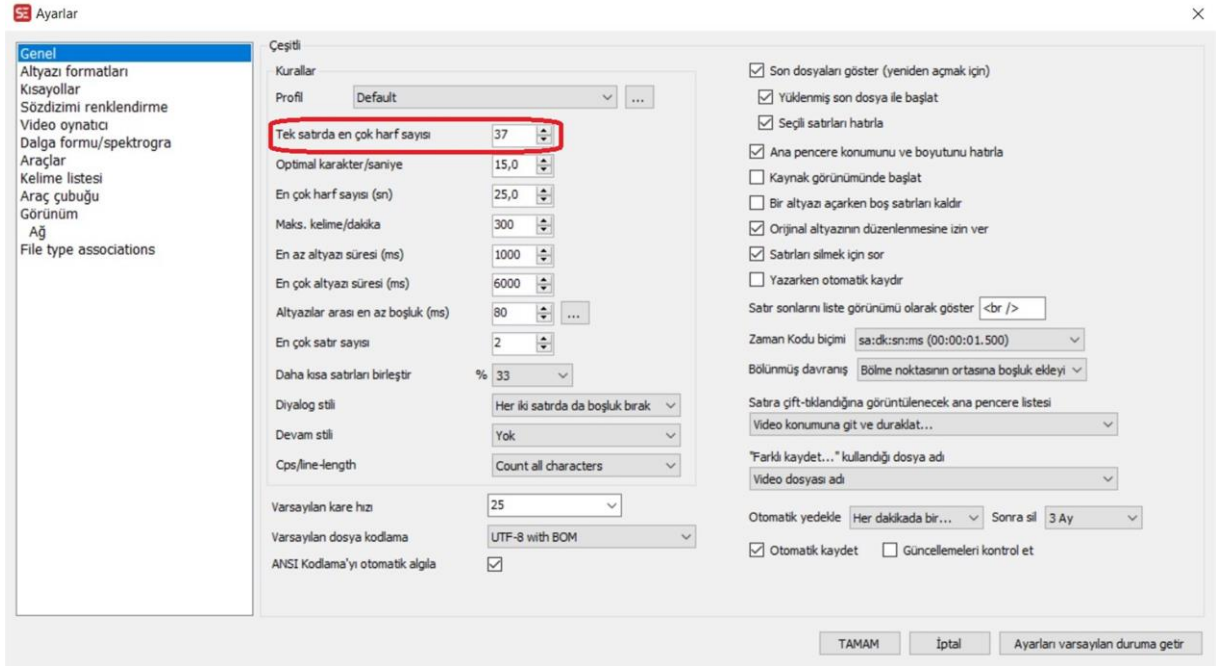
TRT PROJELERİNDE UYGULANACAK ALT YAZI BETİMLEME (AYRINTILI ALT YAZI) KRİTERLERİ

1. **Alt yazılar** iki satırı geçmecektir. Kullanılan kodlama Unicode (UTF-8)'dir.

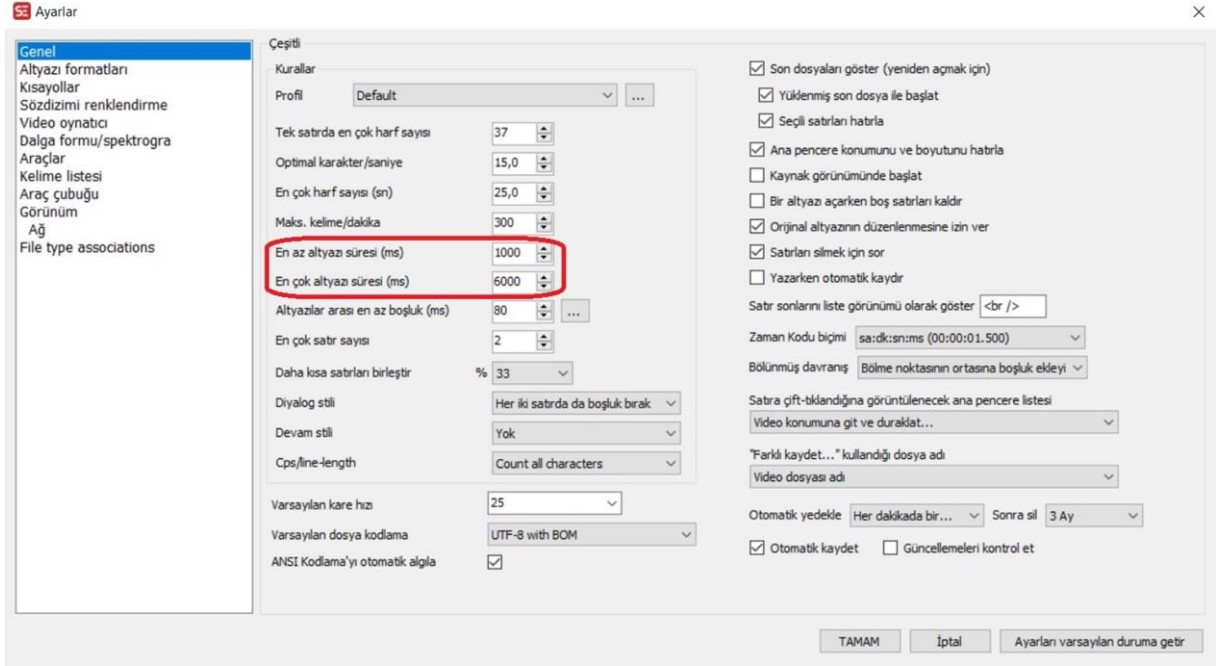
The screenshot shows a subtitle editor interface. At the top, there is a menu bar with options like 'Dosya', 'Düzenle', 'Araçlar', 'Yazı denetimi', 'Video', 'Senkronizasyon', 'Otomatik çeviri', 'Seçenekler', 'Ağ', and 'Yardım'. Below the menu bar, there is a toolbar with various icons. The main area is a table with columns: '#', 'Başlangıç', 'Bitiş', 'Süre', and 'Metin'. The table contains 15 rows of subtitle data. Below the table, there is a preview window showing the selected subtitle: 'Bu vaziyette kalkamazsın.' The preview window also shows the character count: 'Satırdaki harf: 25' and 'Toplam harf: 25'. The 'Kodlama' dropdown menu is set to 'UTF-8 with BOM'.

2. Bir satırdaki karakter sayısı, boşluk ve noktalama işaretleri dahil **37 karakteri** aşmayacaktır.

The screenshot shows the 'Ayarlar' (Settings) dialog box. The 'Genel' (General) tab is selected. The 'Tek satırda en çok harf sayısı' (Maximum number of characters per line) is set to 37. Other settings include: 'Optimal karakter/saniye' (15,0), 'En çok harf sayısı (sn)' (25,0), 'Maks. kelime/dakika' (300), 'En az altyazı süresi (ms)' (1000), 'En çok altyazı süresi (ms)' (6000), 'Altyazılar arası en az boşluk (ms)' (80), 'En çok satır sayısı' (2), 'Daha kısa satırları birleştir' (% 33), 'Diyalog stili' (Her iki satırda da boşluk bırak), 'Devam stili' (Yok), 'Cps/line-length' (Count all characters), 'Varsayılan kare hız' (25), 'Varsayılan dosya kodlama' (UTF-8 with BOM), and 'ANSI Kodlama'yı otomatik algıla' (checked). On the right side, there are several checkboxes for advanced settings, including 'Son dosyaları göster', 'Yüklenmiş son dosya ile başlat', 'Seçili satırları hatırla', 'Ana pencere konumunu ve boyutunu hatırla', 'Kaynak görünümünde başlat', 'Bir altyazı açarken boş satırları kaldır', 'Orjinal altyazının düzenlenmesine izin ver', 'Satırları silmek için sor', 'Yazarken otomatik kaydet', 'Satır sonlarını liste görünümünü olarak göster', 'Zaman Kodu biçimi', 'Bölünmüş davranış', 'Satıra çift-bkıldığına görüntülenecek ana pencere listesi', 'Farklı kaydet...', 'Otomatik yedekle', and 'Güncellemeleri kontrol et'. The 'TAMAM' (OK) button is highlighted.

3. Bir alt yazının ekranda kalma süresi, alt yazı metni ne kadar kısa veya uzun olursa olsun, **1 saniyeden az, 6 saniyeden fazla** olmayacaktır.
4. Art arda gelen iki yazı arasında **en az 2 kare (80 milisaniye)** boşluk olmalıdır.

5. Projelerde alt yazı yapılırken, cümlenin devamlılığı için ekrana sığmayan cümlenin sonu ile sonraki ekrandaki cümlenin başında "..." (üç nokta) kullanılacaktır.
6. Yarım kalan alt yazıların sonunda "- -" (tire) işareti kullanılmayacak, "..." (üç nokta) kullanılacaktır.
7. Konuşma çizgisi ile başlayan cümlelerde, çizgi ile ilk sözcük arasında bir boşluk olmayacaktır.
8. Ekrana sığmadığı için yarım kalan ve sonraki ekranda devam eden cümlenin başındaki üç nokta öncesinde, ekranda ikinci bir diyalog varsa konuşma çizgisi ilk satırdaki alt yazının başında yer almayacaktır.

Yanlış:

-...abcd

-Abcd.

Doğru:

...abcd

-Abcd.

9. Ekran da görülmeyen veya ekran da kimin konuştuğu anlaşılmayan kişilerin adı parantez içinde verilecektir. Altyazı metninin tamamında parantez işareti () kullanılacak, köşeli parantez [] kullanılmayacaktır. Parantez içinde verilen ismin sadece ilk kelimesinin baş harfi büyük yazılacaktır.

(ali ses) (ALİ SES) (Ali Ses) – **Yanlış**

(Ahmet ses) – **Doğru**

10. Ekran dış kişilere ait sesler veya ağzın oynamadığı durumlardaki kafa sesleri için "dış ses, iç ses, anlatan" ifadeleri kullanılacaktır. Dış ses, iç ses, anlatan veya ekran da görünmeyen kişinin sadece adının yazılacağı durumlarda, sahne anlatımı yeterliyse (sahne değişmiyor, ekrandaki kişi konuşmuyorsa), başka bir kişinin konuşması başlayana kadar sadece ilk konuşma satırının başına kişinin adı parantez içinde bir kez belirtmek yeterlidir. Sonraki her cümlenin başına sadece sahnenin gerektirdiği hallerde tekrar isim yazılacaktır (sahne değişimi, iki alt yazı arasında uzun süre olması gibi).

Belgesel yapımlarında (Anlatan) kullanılacak, (Anlatıcı) kullanılmayacaktır. Belgeseli anlatan kişinin cinsiyetini ilk konuşma satırının başında bir kez belirtmek yeterli olup devam eden yerlerde sadece (Anlatan) yazılacaktır.

Örnek: (Erkek anlatan) (Kadın anlatan)

Anlatan yazımı: Olay örgüsünün dışarıdan bir ses tarafından anlatılmasıdır. Genellikle belgesellerde kullanılır.

Dış ses yazımı: Sahnede olmayan karakterlerin geçmişe/geleceğe ait konuşmalarının, tekrar o an ekrandaki sahnede sadece ses olarak verilmesi; bir şiir, bir alıntı vb. metinlerin sahneden bağımsız bir sesle (kişi görüntüde olmadan) okunmasıdır.

İç ses yazımı: Kafa sesidir. Karakterin kendi sesiyle bir metni, bir alıntıyı vb. içinden okuması veya düşüncelerinin kafa sesiyle verilmesidir.

Örnek: (Ayşe dış ses) (Ayşe iç ses)

11. O sırada kişinin ekran da görülmeyen ama duyulduğu gülme, kahkaha, öfke, ağlama gibi seslere ait bilgilerin verilmesi gerektiği durumlar, cümle öncesinde (Gülerek) (Ağlayarak) (Öfkeyle) vb. şekilde belirtilebilir.

12. Telefon, televizyon, radyo, telsiz gibi cihazlardan gelen konuşmalara ait alt yazılar, parantez içinde "ses" ifadesi ile belirtilecektir. Televizyondan ve radyodan gelen sesler için meslek belirtildiğinde "ses" ibaresine gerek yoktur.

Örnek:

Televizyon: (TV spiker) (TV erkek spiker) (TV kadın ses)

Telefon: (Ahmet ses)

Telsiz: (Telsiz Ahmet ses)

Radyo: (Radyo erkek ses)

- 13.** Filmin sonundaki jenerikte varsa, yapım içinde yer alan ve yapım için önem arz eden şarkılar (o filmle özdeşleşmiş bir müzik/şarkı), şarkı adı ve söyleyen parantez içinde belirtilebilir.

Örnek: ("Aşık Veysel – Uzun İnce Bir Yoldayım" çalıyor)

Bunun haricindeki müzikler için "hareketli müzik, tempolu müzik, duygusal müzik, gerilim müziği" gibi ifadeler kullanılabilir. Bu ibarenin ekranda müzik süresince değil, 2-3 saniye kalması yeterlidir. Alt yazı yazıldıktan sonra devam eden müzik, başka bir alt yazı yazılmadan 20 saniyeye ulaşırsa (Hareketli müzik devam ediyor) şeklinde bir ifade kullanılmalıdır. Devam eden müzikler için (...) kullanılmayacaktır. Müziğin bitmesi, sadece sahne için çok gerekli ise belirtilecektir. Örnek: (Hareketli müzik bitti)

Ekranda uzun bir sessizlik olması durumunda, 10 saniye sonra bir defa (Sessizlik) yazılabilir.

- 14.** Alt yazının ekrana gelmesi, ses ile senkronize olacaktır. Alt yazı, ses ile aynı anda ekrana gelecek, sesin bitiminden sonra sahnenin ve teknik kriterlerin gerektirdiği ölçüde uzun tutulacaktır.

Ancak konuşma birbiri ardına devam ediyorsa, sesin bitimiyle beraber alt yazı kesilerek ekranda kalış süresi kısaltılabilir (1-6 saniye kuralına ve yukarıda belirtilen diğer teknik gerekliliklere uymak şartıyla).

- 15.** Alt yazılarda, TDK'nin şapka kuralına uyulmalıdır.

- 16.** Ekran yazıları büyük harflerle yazılacaktır.

Örnek: VİYANA

17. Anlamsız Seslerin Yazımı:

Cümle içinde yer alan gereksiz nidalar ve anlamsız sesler amaçsal değilse yazılmamalıdır, ancak eğer karakterin özelliklerinden biriye ikamesi seçilebilir. Burada önemli olan aynı anlamı verecek başka bir kelimenin seçilmesidir.

Örnek: Ben bunu sana söylemişim ya. (Bu cümlede "ya" vurgusuna göre farklı anlamları olabilir serzeniş, kızgınlık, şaşırma vb.

Ben bunu sana söylemişim yahu! (Serzeniş anlamında)

Ben bunu sana söylemişim ama! (Kızgınlık anlamında)

Cümlede kullanılan (l ih), anlamına uygun olarak kelime karşılığı ile tanımlanmalıdır.

Örnek: Hayır, olmaz, yok
vb.

Cümlede kullanılan (Hıhı) anlamına uygun olarak kelime karşılığı ile tanımlanmalıdır.

Örnek: Evet, olabilir, tamam
vb.

Konuşma dilinde kullanılan "cık, cık, cık" yazı diline aktarılırken, anlamını karşılayacak bir ikamesi varsa bu kelimeyle belirtilmelidir. İstisnai durumlarda aynen bırakılabilir.

18. Efekt ve seslerin yazımı:

Amaca yönelik bir ses ise yazılmalı ama görüntü anlatıyorsa yazılmamalıdır.

Olabildiğince bütün efektler eylem odaklı yazılmalıdır. Ama eylemleştiremeyen efekt sesleri, ses olarak bırakılmalıdır.

Örnek: (Ayak sesleri yaklaşıyor)

Sesin hangi hayvandan geldiği net şekilde belliyse ve çıkardığı sesin tanımı net bir şekilde yapılabiliyorsa (hırlama, havlama gibi) ayrıntılı şekilde yazılmalıdır.

Örnek: (Kedi miyavlıyor) (Köpek hırlıyor) (Köpekler havladı)
(Köpek havlıyor)

(At kişniyor) (Kuş ötüyor) (Kuş öttü)

Hayvanların ses tanımlamaları yapılamıyor ise ses olarak yazılmalıdır.

Örnek: (Martı sesleri) (Baykuş sesi) (İnek sesi) (Maymun sesi)
(Yırtıcı kuş sesi)

Nesnelere ait sesler ile eylem sonucu oluşan sesler de parantez içinde belirtilerek yazılmalıdır.

Örnek:

(Nurten ağlıyor)
(Gülüyorlar)
(Hızlı nefes alıp veriyor)
(İç çekiyor)
(Kapı zili çalıyor)
(Kapıya vuruyor)
(Kapı açıldı)
(Kapı kapandı)
(Kapı gıcırıyor)
(Kapıyı çarptı)

Devam eden sesler belirtilmelidir.

Örnek: (Israrla kapı zili çalıyor)

Dijital sesler ile mekanik aletlerden gelen sesler yazılmalıdır.

Örnek:

(Telefon çalıyor)
(Telefon titriyor)
(Mesaj geldi)
(Ambulans sireni çalıyor)
(Polis sireni çalıyor)
(Siren çalıyor) - Hangisi olduğu belli değilse
(Telsiz anonsu)
(Meşgul tonu)
(Arama tonu)

Ancak dijital cihazlardan gelen sesler hikâyenin bütünlüğünde bir anlam ifade etmiyor ise parantez içinde belirtilmesi yeterlidir.

Örnek:

(Radyo açık)

(Televizyon açık)

- 19.** Ana sahneden geçmişe, geleceğe, düşünceye gibi başka sahne geçişlerindeki ara ses efekti görüntü anlatmıyor ise belirtilmelidir.

Örnek: (Geçiş sesi)